

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT
**FONAMENTS METODOLÒGICS
DE L'EDUCACIÓ PER A LA
SALUT**

Coordinació: GOMEZ SANTOS, SANTIAGO FELIPE

Any acadèmic 2022-23

Informació general de l'assignatura

Denominació	FONAMENTS METODOLÒGICS DE L'EDUCACIÓ PER A LA SALUT			
Codi	14053			
Semestre d'impartició	1R Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Màster Universitari en Educació per a la Salut	1	OBLIGATÒRIA	Presencial
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	8			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRAULA		TEORIA
	Nombre de crèdits	4		4
	Nombre de grups	1		1
Coordinació	GOMEZ SANTOS, SANTIAGO FELIPE			
Departament/s	INFERMERIA I FISIOTERÀPIA			
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	<p>Presencials (els percentatges associats a cadascuna de les activitats estan calculats sobre un 100 %):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exposició i debat de casos concrets pels alumnes 25 %. - Sessions periòdiques de recolzament, assessorament i seguiment per la cohesió del programa com per la seva elaboració i presentació 25 %. - Seminaris 25 %. <p>Treball autònom (els percentatges associats a cadascuna de les activitats estan calculats sobre un 100 %):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lectures 20 %. - Projecte treball de màster 45 %. - Estudi i resolució de casos i problemes 35 %. 			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	Català – Castellà - Anglès.			
Distribució de crèdits	Aquesta assignatura pertany al Mòdul II: Metodologia. L'assignatura consta de 8 ECTS i correspon al primer semestre. Al llarg del curs es duran a terme activitats presencials 40 % i no presencials 60 %.			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
ESPART HERRERO, ANNA	anna.espart@udl.cat	1,4	
GOMEZ SANTOS, SANTIAGO FELIPE	santiagofelipe.gomez@udl.cat	2,7	
MASOT ARIÑO, OLGA	olga.masot@udl.cat	2,6	
MERCADER GARCIA, CLARA	clara.mercader@udl.cat	1,3	
SELVA PAREJA, LAIA	laia.selva@udl.cat	0	

Objectius acadèmics de l'assignatura

- Conèixer els mètodes de l'Educació per la Salut mitjançant una visió teòrico- pràctica.
- Analitzar la incidència de l'Educació per la Salut en els canvis d'estils de vida dels ciutadans i el seu entorn.
- Fomentar una actitud crítica en l'Educació per la Salut.
- Capacitat per realitzar i avaluar projectes/programes d'Educació per la Salut.
- Crear i elaborar un programa de Promoció i Educació per la Salut aplicable a l'activitat quotidiana.
- Dissenyar, executar i avaluar programes de intervenció i de participació comunitària en diferents nivells i àmbits.
- Aplicar metodologies específiques (PRECEDE-PROCEED, I. Mapping, etc).
- Promoure i realitzar projectes de investigació en el camp de la Promoció i Educació per la Salut.

Competències

Competències generals:

- CG1. Coneixement dels fonaments científics i metodològics de l'EpS.
- CG1. Coneixement de la població i costums de l'àrea on treballen, problemes de salut prioritaris que amenacin la qualitat de vida de la mateixa, condicions de vida i comportaments relacionats amb aquests problemes.
- CG2. Capacitat d'obtenir dades sobre les necessitats i interessos individuals i de la població, el que inclou informació sobre les condicions socials i econòmiques i l'entorn cultural.
- CG5. Capacitat de gestionar recursos humans i econòmics per planificar, dur a terme i avaluar els programes.
- CG6. Capacitat de planificar programes d'Educació per a la Salut que impliquin a diversos sectors de la societat, el que inclou la col·laboració intersectorial, la gestió i coordinació efectives de múltiples organitzacions i grups en el procés de planificació.

Competències específiques:

- CE12. Dissenyar, planificar, executar i avaluar programes d'intervenció i de participació comunitària en diferents nivells i àmbits.

Continguts fonamentals de l'assignatura**Mòdul 1: Evidència científica en Educació per a la Salut**

- **Tema 1: Revisions sistematitzades de la literatura. Tipus i metodologia**
 - Definició de les tipologies més comuns, diferenciació entre elles i utilitat segons el seu objectiu o pregunta d'investigació establerta.
 - Desenvolupament dels passos sistematitzats que ha de tenir una revisió per a reduir biaixos i, d'aquesta manera, garantir el màxim nivell d'evidència.
 - Exposició dels recursos disponibles que faciliten el treball metòdic que comporta una revisió.
- **Tema 2: Com analitzar la qualitat científica d'un article**
 - Interpretar els indicadors de les publicacions científiques.
 - Importància del nivell d'evidència en els dissenys científics i la seva interpretació a la pràctica.
- **Tema 3: Nivells d'evidència. De la teoria a la pràctica**
 - Lectura crítica i interpretació pràctica mitjançant l'anàlisi de diferents tipus d'articles que permetin identificar els diferents nivells d'evidència.

Mòdul 2: Disseny, planificació, intervenció i avaluació de programes en Educació per a la Salut

- **Tema 1: Introducció al model PRECEDE (primeres fases)**
 - Primeres fases del model de planificació PRECEDE.
 - Anàlisi de la situació de salut i qualitat de vida: indicadors.
 - Anàlisi conductual: passos a seguir.
 - Anàlisi ambiental: passos a seguir.
- **Tema 2: Fonaments metodològics dels programes d'Educació per a la Salut (PRECEDE – fases I & II)**
 - Introducció al model PRECEDE/PROCEED. Factors associats amb la salut i la qualitat de vida i la població prioritària.
 - Identificació dels fons d'informació.
 - Creació d'un grup de planificació.
 - Anàlisi de factors de comportament i factors ambientals.
 - Redacció d'objectius "SMART".
- **Tema 3: Formulació d'objectius**
 - Aspectes rellevants a tenir en compte per formular objectius de manera acurada.
 - Claus per formular objectius SMART.
- **Tema 4: Fonaments metodològics dels programes d'Educació per a la Salut (PRECEDE – fase III i IV)**
 - Anàlisi de determinants del comportament.
 - Introducció a les teories del comportament i descripció de les teories més bàsiques i dels seus constructes.
- **Tema 5: Breu introducció a Intervention Mapping**
 - Introducció a Intervention Mapping i als diferents passos del seu desenvolupament.
- **Tema 6: Programes individuals, grupals i comunitaris**

Eixos metodològics de l'assignatura

L'assignatura consta de 8 crèdits ECTS:

	Activitats de treball presencial	Hores destinades a la activitat formativa	Percentatge de presencialitat	Percentatge de presencialitat (calculats sobre el 100 %)

1	Exposició i debat de casos concrets pels alumnes	40 h	20 %	50 %
2	Sessions periòdiques de recolzament, assessorament i seguiment per la cohesió del programa com per la seva elaboració i presentació	20 h	10 %	25 %
3	Seminaris	20 h	10 %	25 %
		80 h	40 %	100 %

	Treball autònom	Hores destinades	Percentatge	Percentatge (calculats sobre el 100 %)
1	Lectures	24 h	12 %	20 %
2	Projecte treball de màster	54 h	27 %	45 %
3	Estudi i resolució de casos i problemes	42 h	21 %	35 %
		120 h	60 %	100 %

Pla de desenvolupament de l'assignatura

El desenvolupament de l'assignatura està disponible a l'espai del Campus Virtual d'aquesta, on s'especifica de manera detallada, l'organització dels eixos metodològics, la descripció dels tallers (responsable, objectius i contingut), el cronograma i les activitats avaluatives (incloses les dates de lliurament).

Les sessions presencials es desenvoluparan en la Facultat d'Infermeria i Fisioteràpia al Campus de Lleida. Si es canvia d'ubicació, de manera puntual, es notificarà amb anterioritat a l'alumnat.

Les sessions poden ser enregistrades, per aquest motiu la Universitat de Lleida (UdL) informa que, amb finalitats docents, registrarà imatges que identifiquin l'estudiantat i altres persones que participen en les activitats acadèmiques. El responsable del tractament d'aquestes imatges és la UdL (dades de contacte del representant: Secretaria General. Plaça de Víctor Siurana, 1, 25003 Lleida, sg@udl.cat; dades de contacte del delegat de protecció de dades: dpd@udl.cat).

Aquestes imatges només s'utilitzen per impartir docència, avaluar els coneixements de l'assignatura i per a projectes de millora docent. L'ús de les imatges respon a l'obligació legal de la UdL d'impartir i millorar la docència universitària, d'acord amb la Llei orgànica 6/2001, de 21 de desembre, d'universitats.

Les imatges, un cop enregistrades, es conserven com a mínim mentre no prescriguin les corresponents accions i reclamacions contra l'avaluació aprovada pel professorat. Es destrueixen en els termes i condicions previstes en la normativa sobre conservació i eliminació dels documents administratius de la UdL, i les taules d'avaluació documental aprovades per la Generalitat de Catalunya (<http://www.udl.cat/ca/serveis/arxiu/>).

La UdL no comunicarà mai aquestes dades a tercers, llevats dels casos estrictament previstos en la Llei. Les persones interessades poden accedir a les seves imatges; sol·licitar-ne la rectificació, supressió o portabilitat; oposar-se al tractament i sol·licitar-ne la limitació, mitjançant escrit tramès a l'adreça dpd@udl.cat <mailto:dpd@udl.cat>. També poden presentar una reclamació adreçada a l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, mitjançant la seu electrònica de l'Autoritat (<https://seu.apd.cat>) o per mitjans no electrònics.

Sistema d'avaluació

En referència a l'entrega de les activitats, aquestes s'hauran de penjar a l'apartat Activitats del Campus Virtual abans de la data fixada pel/per la docent. En aquells casos on l'alumne/a no entregui l'activitat contarà com a activitat no realitzada de forma injustificada i, per tant, obtindrà un 0 sobre 10 en la qualificació. En cas que l'activitat integri o estigui basada en el treball realitzat a la sessió presencial, i l'alumne/a hagués justificat la seva absència hi haurà d'entregar una altra activitat compensatòria dels continguts treballats a aquesta.

Eixos d'avaluació:

Sistemes d'avaluació	Ponderació
Assistència i participació activa en seminaris, tallers i classes presencials i no presencials	50 %
Disseny i presentació de material educatiu en Educació per a la Salut	25 %
Presentació i discussió d'avaluacions de materials educatius en Educació per a la Salut ja dissenyats	25 %

Activitats avaluatives:

- Assistència i participació activa als seminaris, tallers i classes presencials 50 %:
 - Assistència i participació activa a les sessions de l'assignatura 30 %.
 - Activitat d'anàlisi d'un article 20 %:
 - Entrega del treball 9 %.
 - Presentació oral a l'aula 8 %.
 - Co i autoavaluació del treball en grup 3 %.
- Elaboració de treballs i activitats grupals 25 %:
 - Planificació d'un Programa d'Educació per a la Salut seguint el model PRECEDE:
 - Primera entrega del treball 7,5 %.
 - Segona entrega del treball 10 %.
 - Co i autoavaluació del treball en grup 7,5 %.
- Resolució de casos i problemes 25 %:
 - Planificació d'un Programa d'Educació per a la Salut seguint el model PRECEDE: segona entrega.

Altres consideracions:

- L'assistència és **obligatòria**, només es permetrà l'absència al 20 % de les classes sempre que aquesta estigui justificada.
 - En relació a la justificació de les absències, els motius pels quals es considera que la falta és justificada, seran els mateixos que els enunciats a la Normativa de l'Avaluació i la qualificació de la docència als graus i màsters a la UdL per no assistir a les proves d'avaluació programades a la guia docent o a la web de la titulació.
 - Les sol·licituds de justificació d'absències que comportin la incompareixença a un taller hauran de ser presentades com a molt tard en els 7 dies següents.
 - De forma general a l'estudiant únicament se li justificarà l'absència, però no la manca de compliment dels seus compromisos acadèmics.
- Per les característiques de l'assignatura, no es contempla la possibilitat d'avaluació única.
- Té dret a recuperar qualsevol activitat d'avaluació igual o superior al 30 % de la nota final en una assignatura o matèria. Però, pel que fa a l'assistència i participació, no es tindrà dret a recuperar-la en cas de que estigui suspesa, ja que l'assistència de cada taller individual no tindrà una ponderació major del 30 % en la nota final.
- Es qualificarà a l'alumnat com a **no presentat** sempre que les activitats avaluatives entregades no superin el 30 % del valor de la nota total de l'assignatura.
- S'avaluaran exclusivament les activitats entregades dins del termini previst. Si es supera aquest termini màxim d'entrega, les activitats s'avaluaran i es proporcionarà *feedback* a l'alumnat, essent la seva

puntuació de 0 sobre 10.

- Cal superar cadascun dels eixos (amb una **nota mínima de 5** sobre 10) per poder realitzar la mitjana. En el cas de què no es superi alguna de les parts, l'assignatura quedarà suspesa.
- S'ofereix l'oportunitat de presentar una activitat voluntària i opcional (**contracte pedagògic**) que s'avaluarà i podrà pujar la nota final de l'assignatura fins un màxim de 0,5 dècimes tenint en compte els objectius d'aprenentatge vinculats.
- El professorat es reserva el dret a sol·licitar a l'alumnat l'elaboració de qualsevol activitat complementària atenent a qüestions ètiques de qualitat acadèmica.
- Pel que fa a la política de **plagi**: assignar l'autoria d'un treball que no és pròpia implica un suspens d'aquella activitat avaluativa.
- En quant al respecte pel **medi ambient**: només s'acceptaran treballs lliurats per via electrònica. No cal lliurar-los en paper ni enquadernar.
- Aquells/es alumnes que obtinguin una nota final de l'assignatura igual o superior a 9,0 punts seran candidats/es a optar a la qualificació de **Matrícula d'Honor**. El nombre de Matrícules d'Honor atorgades anirà en relació al que es detalla a la Normativa de l'Avaluació i de la Qualificació de la Docència en els Graus i Màsters a la UdL.

Bibliografia i recursos d'informació

- Costa, M., López, E. (1996) Educación para la salud. Una estrategia para cambiar los estilos de vida. Madrid: Pirámide
- Cruz Molina, M. , Fortuna, M. (2003) Experiencias educativas para la promoción de la salud y la prevención. Barcelona: Alertes
- Evans, R., Barer, M., Marmor, T. (1994) ¿Por qué alguna gente está sana y otra no?. Madrid: Díaz de Santos
- Fernández, B. (1995) Evaluación de programas. Una guía práctica en ámbitos sociales, educativos y de salud.
- Fernández, J., Santos Guerra, MA. (1992) Evaluación cualitativa de programas de educación para la salud. Málaga: Aljibe
- Flores, D. (2001) Educación para la salud y la enfermería. Murcia: DM
- García, A. (1998) Claves de educación para la salud. Murcia: DM
- García, A., Sáez, J., Escarbajal, A. (2000) Educación para la salud. Madrid: Arán
- Greene, W.H., Simona-Morton, B.G. (1988) Educación para la salud. México: Interamericana
- Hanak, M. (1986) Educación sanitaria del paciente y su familia. Barcelona: Doyma
- Hawe, P., Degeling, D., Hall, J. (1993) Evaluación en promoción de la salud. Guía para trabajadores de la salud. Barcelona: Masson
- Kay, I., Parcel, G., Kok, G., Gottlieb, N. (2006) Planning Health promotion Programs: An Intervention Mapping approach. San Francisco: First Edition
- Marqués, F., Sáez, S., Guayta, R. (2004) Métodos y medios en promoción y educación para la salud. Barcelona: UOC
- Modolo, M.A. (1981) Educaciones sanitaria. Roma: Il Pensiero Scientifico
- OMS (1989) Educación para la salud. Manual sobre educación sanitaria en atención primaria de salud. Ginebra: OMS
- Perea, R. Educación para la salud: Retos de nuestro tiempo. Madrid: Díaz de Santos
- Pérez, R., Sáez, S. (2004) El grupo en la promoción y educación para la salud. Lleida: Milenio

- Pérez-Llantada, M.C., López, A. (1999) Evaluación de programas de salud y servicios sociales: metodología y ejemplos. Madrid: Dykinson
- Pineault, R., Daveluy, C. (1989) La planificación sanitaria: conceptos, métodos y estrategias. Barcelona: Masson
- Rochón, A. (1996) Educación para la salud. Guía práctica para realizar un proyecto . Barcelona: Masson
- Rodríguez, J. (1995) Psicología social de la salud. Madrid: Síntesis Psicología
- Sáez, S., Font, P., Pérez, R., Marqués, F. (2001) Promoción y educación para la salud: conceptos, metodología y programas. Lleida: Milenio
- Salleras, L. (1990) Educación Sanitaria: principios, métodos y aplicaciones. Madrid: Díaz de Santos
- Serrano, M.I. (1998) La educación para la salud del siglo XXI. Madrid: Díaz de Santos
- García, A. (1998) Claves de educación para la salud. Murcia: DM
- García, A., Sáez, J., Escarbajal, A. (2000) Educación para la salud. Madrid: Arán
- Greene, W.H., Simona-Morton, B.G. 1988) Educación para la salud. México: Interamericana
- Hanak, M. (1986) Educación sanitaria del paciente y su familia. Barcelona: Doyma
- Hawe,P., Degeling, D., Hall, J. (1993) Evaluación en promoción de la salud. Guía para trabajadores de la salud. Barcelona: Masson
- Kay, I., Parcel, G., Kok, G., Gottlieb, N. (2006) Planning Health promotion Programs: An Intervention Mapping approach. San Francisco: First Edition
- Marqués, F., Sáez, S., Guayta, R. (2004) Métodos y medios en promoción y educación para la salud. Barcelona:UOC
- Modolo, M.A. (1981) Educaciones sanitaria. Roma: Il Pensiero Scientifico
- OMS (1989) Educación para la salud. Manual sobre educación sanitaria en atención primaria de salud. Ginebra: OMS
- Perea, R. Educación para la salud: Retos de nuestro tiempo. Madrid: Díaz de Santos
- Pérez, R., Sáez, S. (2004) El grupo en la promoción y educación para la salud. Lleida: Milenio
- Pérez-Llantada, M.C., López, A. (1999) Evaluación de programas de salud y servicios sociales: metodología y ejemplos. Madrid: Dykinson
- Pineault, R., Daveluy, C. (1989) La planificación sanitaria: conceptos, métodos y estrategias. Barcelona: Masson
- Rochón, A. (1996) Educación para la salud. Guía práctica para realizar un proyecto . Barcelona: Masson
- Rodríguez, J. (1995) Psicología social de la salud. Madrid: Síntesis Psicología
- Sáez, S., Font, P., Pérez, R., Marqués, F. (2001) Promoción y educación para la salud: conceptos, metodología y programas. Lleida: Milenio
- Salleras, L. (1990) Educación Sanitaria: principios, métodos y aplicaciones. Madrid: Díaz de Santos
- Serrano, M.I. (1998) La educación para la salud del siglo XXI. Madrid: Díaz de Santos